

Magnus Heinason - Túrfrágreiðing
Yvirlitstrolingar. Túrur nr. 0912
Tíðarskeið 11-25/03 2009

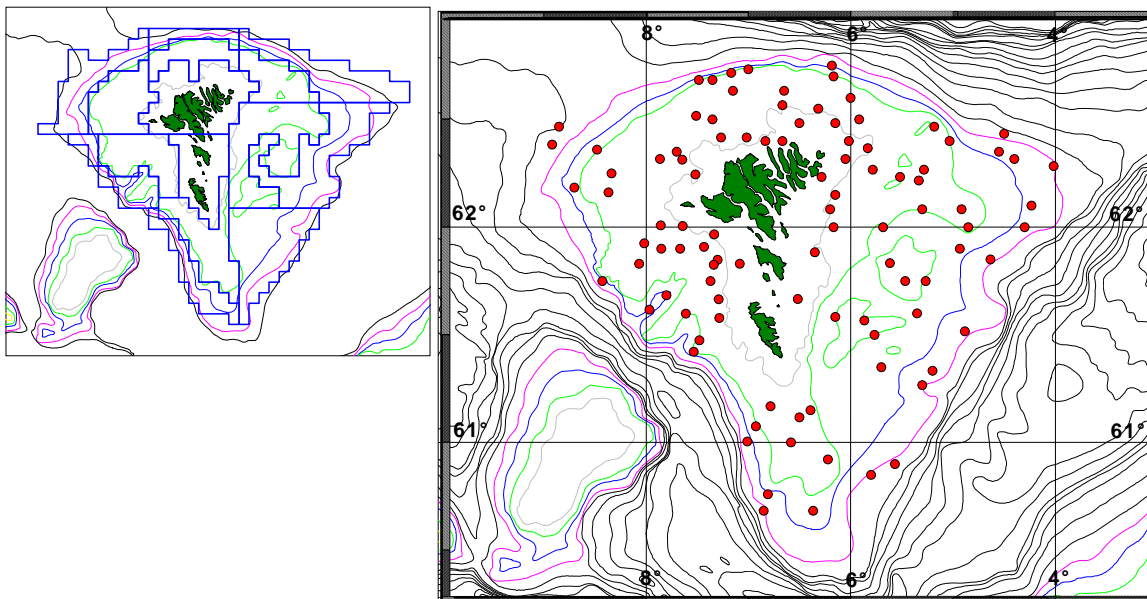
Fólk frá FRS.: Mourits M. Joensen, Regin Kristiansen, Rógvi Mouritsen og Jákup Reinert.

Ábyrgd: Jákup Reinert, ið eisini var toktleiðari.

Endamál: Hetta var annar túrurin av vár-yvirlitstrolingunum í ár. Høvuðsendamálið við hesum túrum er at fáa til vega tilfar, ið skal nýtast í stovnsmetingunum av toski, hýsu og upsa, t.e. veiða í vekt og í tali, longdarbýti, vektbýti, aldursbýti, kynsbýti og kynsbúning av nevndu sløgum. Haraftrat skulu magar takast regluliga av toski, hýsu og upsa. Umframt skal vekt, tal og longdarbýti skrásetast fyri øll fiskasløg, ið verða veidd, og tilfar til aldursgreining av havtasku og svartkjafti skal fáast til vega.

Reiðskapur: 116 fóts kassatrol við 40 mm meskum í posanum. Steinshamn lemmar. Breittlar 60 og 120 m.

Kanningarøki: Trolstøðirnar eru lagdar kring allan Landgrunnin grynri enn 500 m, sí mynd 1. Hetta eru støðir, ið eru tiknar á hesum báðum túrunum í vár, t.e. bæði á seinasta túri (0908) og á hesum túrinum (0912).

Mynd 1. Yvirlitstrolingar á vári við Magnusi Heinasyni. Landgrunnurin er býttur upp í 15 øki (myndin til vinstru). Ávíst tal á støðum verður tikið í hvørjum øki, tilsamans 100 støðir fyri allan Landgrunnin. Somu støðir verða tiknar á hvørjum ári.

Um túrin: Vit fóru av Havnini hóskvøldið 12/3 kl. 23³⁰. Av teimum íalt 100 trolstøðunum, ið verða tiknar á yvirlitstrolingunum á vári, vórðu 63 støðir tiknar fyrra túrin; sostatt vóru

37 stöðir eftir at taka á hesum túrinum. Vánaligt veður var fyrstu vikuna, og darvaði hetta arbeiðinum nakað; men sum heild eydnaðist túrurin væl, og allar tær ætlaðu stöðirnar vórðu tiknar. Ein stöð lá eftir frá fyrra túrinum, og tí varð byrjað at fiska eystur úr Fugloyinni (øki 5) fríggjamorgunin 13/3. Síðan varð farið norðurum, og hildið varð á vestureftir. Mánadagin 16/3 var ikki roynandi fyri veður á teimum leiðum, ið vóru eftir. Í staðin varð farið inn á Toftir eftir tveimum monnum frá FJM, ið skulu tekna innrættingina av fabrikkini á “nýggja MH”. Teir skuldu kanna umstøður og mannagongdir á fabrikkini, tá hál verða viðgjørd, og vit valdu tí at fara út eystanfyri at gera 2 hál. Kl. 15³⁰ vóru vit aftur á Toftum, settu menninar í land, landaðu fiskin, vit høvdu í lastini, og kl. 16³⁰ varð hildið útaftur at taka restina av stöðunum. Leygarmorgunin 21/3 var seinasta stöð tikin, og so varð siglt á Havnina, har vit komu umleið kl. 17⁰⁰. Tískil lupu nakrir dagar av. Teir blivu nýttir at merkja tosk (sunnudag og mánadag), at landa veiðuna (mánadag) og at kalibrera ta akkustisku útgerðina, ið skal brúkast til svartkjaftakanningar sunnanfyri (týsdag).

Prøvataking: Veiðan varð viðgjørd sambært sýnishandbókini og kanningarætlanini, og eitt yvirlit yvir tal á nytru- og magaprøvum av ávikavist toski, hýsu, upsa, havtasku og svartkjafti sæst í talvu 1 niðanfyri. Samstundis sum nytrur vórðu tiknar, varð eisini skrásett longd, vekt, kyn og búningarstig, og regluliga vórðu magar av toski, hýsu og upsa tiknir og kannaðir umborð.

Talva 1. Yvirlit yvir nytru- og magaprøvar á Magnus Heinason túri nr. 0912.							
Toskur	Toskur	Hýsa	Hýsa	Upsi	Upsi	Svartkjaftur	Havtaska
Tal á nytraðum fiski	Tal á magum	Tal á nytraðum fiski	Tal á magum	Tal á nytraðum fiski	Tal á magum	Tal á nytraðum fiski	Tal á nytraðum fiski
225	92	382	106	337	87	43	7
Tal á nytraðum fiski tilsamans:		994					
Tal á magum tilsamans:		285					

Nær verða prøvarnir upparbeiddir: Ynskiligt er, at nytrurnar skulu vera lisnar og øll data lögð inn í databasu sum skjótast, helst áðrenn 15. apríl.

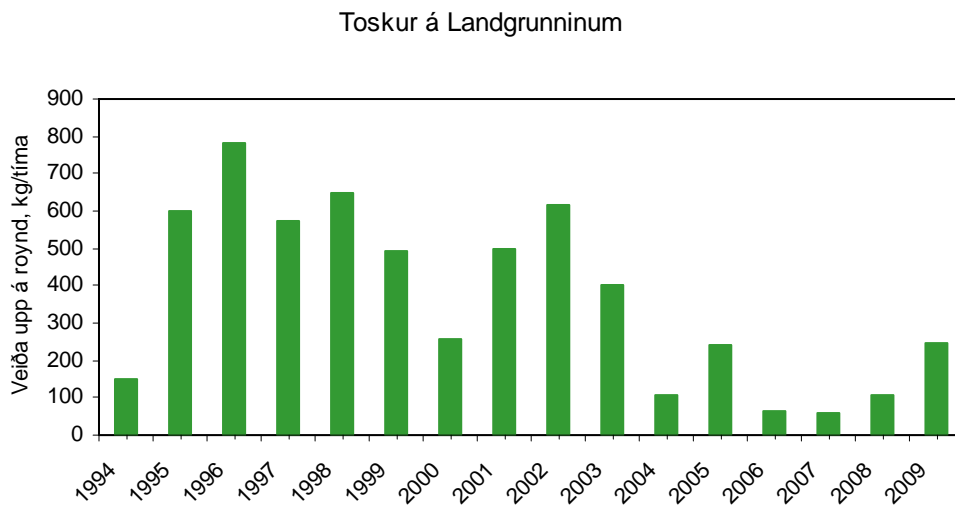
Fyribils úrslit: Ikki fyrr enn nytrurnar eru lisnar, og øll data frá túrunum eru lögð í basu, ber til at siga nakað nágreiniligt um úrslitini av yvirlitstrolingunum á vári í ár, men nøkur ávegis úrslit skulu takast fram. Talva 2 vísir yvirlit yvir veiðuna av teimum ymsu fiskasløgunum á hesum túrinum; 34 fiskasløg vórðu veidd íalt umframt mathøgguslokk, agnhøgguslokk og ymiskt annað, ið er bólkað sum skrambul, t.d. grót, krossfiskar og igulker. Í somu talvu sæst eisini, á hvussu nógvum stöðum, tey einstøku fiskasløginu eru fingin, t.e. hvussu vanlig tey eru. Nógv mest varð fingið av hýsu, og síðan koma ávikavist upsi, toskur og lítli kongafiskur. Hýsa varð fingin á 86% av stöðunum, lítli kongafiskur á 84%, toskur á 76%, upsi á 68% og longa á 62% av stöðunum.

Um allar stöðirnar í vár verða lagdar saman, fæst ein heldur øðrvísi mynd (Talva 3). Á teimum 100 stöðunum vórðu veidd 42 ymisk fiskasløg, ið er nakað fleiri enn vanligt; umframt vórðu hummari og 2 sløg av høgguslokki fingin. Nógv mest var av toski, og síðan koma ávikavist upsi, hvítingsbróðir, hýsa og lítli kongafiskur. Hýsa varð veidd á 87% av stöðunum, toskur á 79%, lítli kongafiskur á 73% og upsi á 72% av stöðunum.

Størsti denturin á hesum túrum verður lagdur á tosk, hýsu og upsa; men eisini fyri onnur sløg fast ein ábending um, hvussu nógv er til. T.d tykist serliga hvítingsbróðir, men

eisini lítli kongafiskur at vera heilt væl fyri, meðan lítið hevur verið av svartkjafti seinastu 3 árinum.

Á myndunum 2-4 sæst veiða upp á roynd frá yvirlitstrolingunum á vári (allar 100 støðir) fyri ávikavist tosk, hýsu og upsa. Veiða upp á roynd verður vanlig á nýtt sum eitt mál fyri, hvussu stórir stovnarnir eru í vekt. Tølini fyri upsa skulu tó takast við stórum fyrivarni, tí slíkar yvirlitstrolingar vísa seg at vera rættuliga óneyvar fyri upsa; hetta skyldast m.a., at upsi ofta gongur í torvum. Verður rakt við eina torvu, so fæst nógv, annars fæst lítið, og úrslitið sigur tí ikki so nógv um, hvussu nógv er til í øllum økinum. Nakað tað sama ger seg galdandi fyri tosk í gýtingartíðini, sum er nú í mars. Tá savnast hann ofta og stendur tættur í smáum økjum. Verður tóvað á tílikum økjum, fæst nógv, uttan at tað neyðturviliga merkir, at stovnurin er stóur.

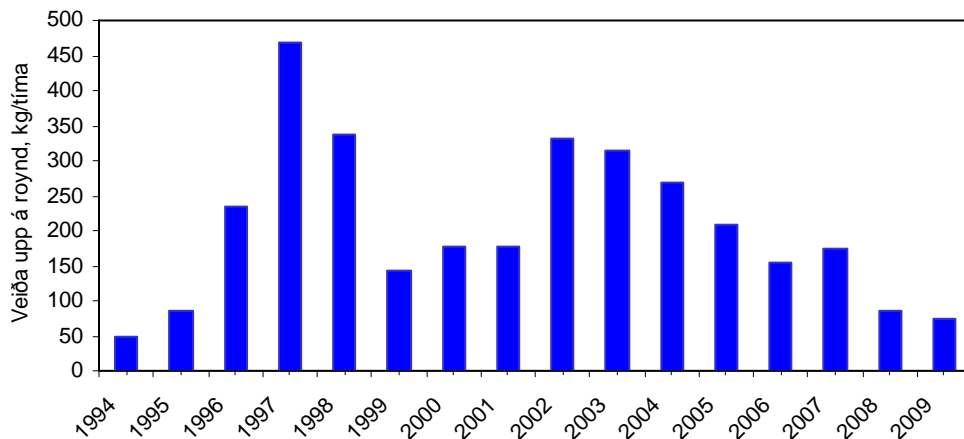

Mynd 2. Veiða upp á roynd fyri tosk frá yvirlitstrolingunum á vári.

Við tí stóru roynd, ið er undir Føroyum, vil tilgongdin av ungfiski tey einstøku árinum í stóran mun gera av, hvussu stórir stovnarnir eru. Av tí sama er stórir partur av stovnunum ungar fiskur. Og bæði stovnur og veiða vilja vera skiftandi ár undan ári, tí tilgongdin er skiftandi. Vektin á einstøku fiskunum hevur sjálvandi eisini týðning fyri, hvussu stór stovnsvektin er. Í ár vóru bæði toskur, hýsa og upsi hampiliga væl fyri.

Á mynd 2 sæst, hvussu skjótt toskastovnurin kom fyri seg aftur eftir tey sera vánaligu kreppuárinum, og var orsøkin teir sera góðu árgangirnir frá 1992 og 1993. Eisini hýsa vaks skjótt (Mynd 3), og var tað her 1993 og 1994 árgangirnir, ið skaraðu framúr. Góð tilgongd hevur eisini fingið allar trýggjar stovnar at vaksa, men frá 2002 er toskastovnurin nógv minkaður til søguliga lág virði. Úrslitið fyri tosk í 2008 var nærum dupult so stórt sum í 2006 og 2007, og í ár er úrslitið meira enn dupult so stórt sum í 2008. Alt bendir tí á, at toskastovnurin er í menning aftur, men júst hvussu nógv er trupult at meta um bert út frá hesum kanningum. Nevnast skal, at veiðan á eini støð norðanfyrir gav meira, enn allar hinar 99 støðirnar tilsamans. Ikki fyrr enn nytrurnar eru lisnar um einar tvær vikur, kann aldursbýtið í stovninum verða roknað, so at m.a. støddin á nýggjum árgangum kann verða mett. Men umráðandi er, at smáfiskurin fær frið at vaksa, so at toskastovnurin veruliga kann koma seg aftur.

Hýsa

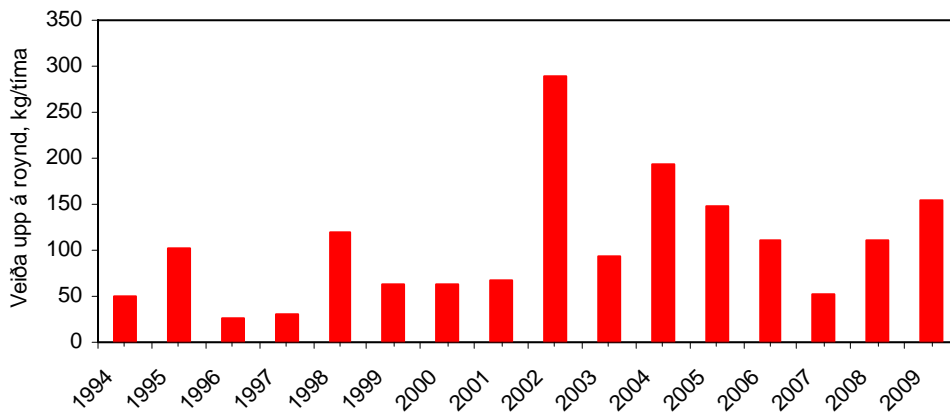

Mynd 3. Veiða upp á roynd fyri hýsu frá yvirlitstrolingunum á vári.

Fyri hýsu er veiðan upp á roynd eisini minkað síðan 2002, og var úrslitið í 2008 og nú í ár bert eina helvt av tí í 2007 (Mynd 3); størsta orsökkin til hesa minking stavar helst frá vánaligari tilgongd í nógv ár. Minkingin seinasta árið var ikki stór, og nakað av smáari hýsu, gýtt í fjør, varð fingin í ár, so kanska eru glottar fyri stavn eisini fyri hýsu.

Havandi í huga ta stóru óvissu við slíkum kanningum av upsa, so er ein varislig niðurstøða helst, at upsastovnurin enn er lutfalsliga væl fyri (Mynd 4).

Upsi

Mynd 4. Veiða upp á roynd fyri upsa frá yvirlitstrolingunum á vári.

Jákup Reinert

**Talva 2. Yvirlit yvir veiðu pr. fiskaslag á túri 0912
37 stöðir íalt**

Fiskaslag	Veiða, kg	Stöðir við fiski, %
Hýsa	3281.730	86
Upsi	1882.639	68
Toskur	1785.750	76
Lítli kongafiskur	1328.521	84
Longa	665.757	62
Hvítingsbróðir	557.898	54
Trantkongafiskur	285.799	14
Gulllaksur	275.732	35
Hvítungur	247.188	19
Svartkjaftur	223.257	14
Stóri kongafiskur	182.190	35
Knurrhani	133.268	38
Havmús	117.199	8
Reyðsprøka	82.721	41
Lálla	67.772	8
Brosma	61.271	38
Havtaska	46.500	11
Sandsprøka	37.434	38
Tunga	35.859	59
Kalvi	33.672	24
Skrambul	29.795	65
Blálonga	27.803	16
Liri	18.275	5
Halahvassa		
skøta	17.200	3
Rognkelsi	15.530	8
Mathøgguslokkur	14.709	35
Glaskvoysa	11.129	11
Agnhøgguslokkur	6.570	14
Búksvarti hávur	5.785	3
Kjaftsvarti kongafiskur	4.818	3
Hvassasprek	3.599	8
Lítla brosma	3.598	5
Silvurmurtur	1.228	8
Sild	0.971	8
Nebbasild	0.935	16
Hummari	0.695	5
Rossamakrelur	0.663	5
Makrelur	0.429	5

Talva 3. Yvirlit yfir veiðu pr. fiskaslag á vári 2009
Báðir túrar, 100 stöðir íalt

Fiskaslag	Veiða, kg	Stöðir við fiski, %
Toskur	24855.302	79
Upsi	15517.972	72
Hvítingsbróðir	9411.987	63
Hýsa	7352.209	87
Lítli kongafiskur	3729.094	73
Gulllaksur	2910.833	29
Longa	1443.607	60
Svartkjaftur	1061.784	14
Hvítingur	951.580	33
Stóri kongafiskur	668.002	28
Reyðspræka	497.530	41
Knurrhani	402.542	28
Brosma	384.034	38
Blálonga	242.151	13
Mathöguslokkur	195.365	36
Tunga	156.078	60
Skrambul	132.358	69
Havmús	119.054	4
Sandspræka	111.008	41
Havtaska	106.455	14
Trantkongafiskur	73.571	10
Kalvi	73.057	18
Rognkelsi	70.995	13
Lálla	68.598	4
Hvassasprek	63.554	12
Liri	26.150	1
Halahvassa sköta	21.030	2
Agnhöguslokkur	16.838	13
Sild	15.432	9
Steinbítur	14.845	5
Svartkalvi	13.550	1
Glaskvoysa	11.129	4
Kjafsvarti hávur	9.578	2
Makrelur	6.281	7
Búksvarti hávur	5.785	1
Nebbasild	4.891	15
Kjafsvarti kongafiskur	4.818	1
Tindasköta	4.375	2
Lítla brosma	3.598	2
Glýsufiskur	2.125	3
Silvurmurtur	1.228	3
Hummari	0.695	2
Rossamakrelur	0.663	2
Úlfiskur	0.582	1
Lakssild	0.117	1
Lodna	0.102	3